

Aan:

De Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

In afschrift aan:

De staatssecretaris Funderend Onderwijs en Emancipatie, de heer Koen Becking
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Frank Rijkaart

28 januari 2026

Onderwerp: inbreng begrotingsbehandeling OCW

Geachte Kamerleden,

In de week van 10 februari behandelt u de Onderwijsbegroting in de Tweede Kamer. U heeft de mogelijkheid om een belangrijk pijnpunt te repareren: de bezuiniging op het budget waarmee voorschoolse educatie voor peuters en de aanpak van onderwijsachterstanden in de onderbouw van het basisonderwijs worden tegengegaan. Zonder nadere toelichting of onderbouwing is per 2026 namelijk € 60 mln. op het zogeheten gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid-budget gekort.

Eerder kwam de Kamer met succes in actie tegen de bezuiniging op de Kansenregeling voor het voortgezet onderwijs. We roepen u op om ook voor kinderen van de voorschoolse- en basisschoolleeftijd op te komen.

SPUK niet overgeheveld

Gemeenten zijn (wettelijk) verantwoordelijk voor het bieden van voor- en vroegschoolse educatie en het tegengaan van onderwijsachterstanden op de basisschool. Hiervoor worden we in staat gesteld door middel van het gemeentelijk OAB-budget, die via een Specifieke Uitkering (SPUK) wordt toebedeeld.

In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet-Schoof is bepaald dat er een brede korting van 10 procent wordt doorgevoerd op alle SPUKs, mits zij overgeheveld worden aan het gemeentefonds (waarin gemeenten bestedingsvrijheid hebben). Deze overdracht heeft (vooralsnog) niet plaatsgevonden. Volgens het [afwegingskader](#) van het Rijk kan een dergelijke korting alleen doorgevoerd worden nadat er met gemeenten afspraken gemaakt zijn over de taken die met die korting komen te vervallen, of er een andere 'gedragen oplossing' is gevonden. Beiden zijn niet het geval.

Jonge kinderen betalen de prijs

Gevolg hiervan is een eenzijdig opgelegde bezuiniging van € 60 miljoen, oplopend tot € 70 miljoen in 2028, waar kinderen veelal uit een lager sociaaleconomisch milieu de prijs voor betalen:

- De G4 gemeenten hebben gemiddeld hoge onderwijsachterstanden, met veel wijken met grootstedelijke problematiek waar ca. 50 procent van de kinderen een dermate hoge onderwijsachterstand heeft dat ze in de 15 procent landelijk hoogste achterstanden vallen.
- Om de miljoenenkorting op te vangen, wordt overwogen om bijvoorbeeld in Amsterdam de leeftijd waarop kinderen zonder voorschooladvies starten met VVE te verhogen van 2 naar 2,5 jaar. In andere steden zouden voorschool locaties moeten sluiten. Dit verkleint het aanbod en de toegankelijkheid.
- In 's Hertogenbosch kan in 2026 de uitrol van de gezinsgerichte taalaanpak via de Brede Bossche Scholen worden vertraagd of stopgezet, waardoor jonge kinderen en gezinnen minder deelnemen aan intensieve taal en ontwikkelprogramma's binnen kinderopvang en basisonderwijs.

- Ook gaat deze bezuiniging ten koste van niet-wettelijke, maar essentiële taken, zoals initiatieven die de pedagogische basis versterken. Zoals dreigt het bewezen effectieve Rotterdamse Educatief Partnerschap, dat ouderbetrokkenheid vergroot, door deze bezuiniging te verdwijnen.

De gevolgen voor kinderen zijn dus groot. Duizenden kinderen die vaak vanuit huis geen ondersteuning hebben, zullen de extra begeleiding vanuit de voorschool voor peuters en extra taalinzet vanuit gemeentelijke OAB middelen in het basisonderwijs kwijtraken. Dit heeft effect op hun schoolresultaten en daarmee op hun kansen in het vervolgonderwijs.

Dit is onverstandig, te meer omdat de waarde van investeren in achterstanden op jonge leeftijd zo goed renderen:

- Nationaal en internationaal onderzoek, waaronder syntheses van de NRO Kennisrotonde, laat zien dat vroegtijdige interventies in de voorschoolse fase aantoonbaar langdurige positieve effecten leveren op taal- en cognitieve vaardigheden van kinderen;
- Hoe meer kinderen in een klas een voorschools programma hebben gevolgd, hoe beter [het effect](#) beklijft in de eerste jaren van de basisschool;
- Investeren op jonge leeftijd zijn ook veel effectiever zijn dan op latere leeftijd, dringen relatief meer achterstanden terug en zijn dus maatschappelijk én economisch verstandig.

Rapport Wennink

In het rapport Wennink over het toekomstig verdienvermogen van Nederland wordt geconstateerd dat Nederland zijn eigen beroepsbevolking in de toekomst hard nodig gaat hebben – zeker als we niet afhankelijk willen blijven van expats – en dat de huidige prestaties in het onderwijs hier in grote mate een remmende factor in zullen zijn. Terecht stelt Wennink dan ook: “investeren moeten niet gelijkmatig worden verspreid, maar ingezet worden op de plekken waar ze het hardst nodig zijn”. Dit is precies hoe de gemeentelijke OAB middelen ingericht zijn, gericht op de kinderen met het grootste risico op onderwijsachterstanden. Vanuit breed economisch perspectief is het dus verstandig hierin te investeren.

Het kabinet zal stellen dat de bezuinigingen opgevangen kunnen worden door te minderen op (niet-wettelijke) gemeentelijke inzet voerschool (extra inzet op taalontwikkeling in de eerste jaren van het basisonderwijs). Echter een bezuiniging zal hoe dan ook leiden tot een verschriving van het brede aanbod; voerschoolse educatie zal in veel buurten simpelweg niet meer rendabel zijn en verdwijnen. Dit terwijl extra taalstimulering in de eerste jaren van de basisschool keihard nodig is. Gezien de hoge onderwijsachterstanden kunnen bezuinigingen niet zomaar op een andere manier worden opgevangen binnen gemeentelijk beleid op voor- en voerschoolse educatie.

Reparatie nodig

We vragen u om blijvend te investeren in jonge kinderen, om te zorgen dat zij de kansen krijgen die zij verdienen en we hier als maatschappij generaties profijt van zullen hebben. We roepen op om de niet-onderbouwde bezuiniging te repareren bij de komende begrotingsbehandeling.

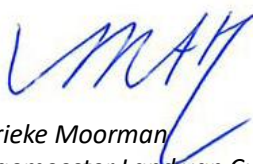
Met vriendelijke groet,

Sofyan Mbarki
Wethouder Amsterdam, namens de G4

Hans Teunissen
Burgemeester Gennep, namens de K80

Marieke Moorman
Burgemeester Land van Cuijk namens de R8

Manouska Molema
Voorzitter Sociale Pijler G40